

Előfizetési ár:

Egész évre — — — 4 K.
Fél évre — — — 2 K.
Negyed évre — — — 1 K.
Egyes szám — — — 20 f.

Felelős szerkesztő:

SUGÁR KÁROLY
m. k. főerdőmérnök.

Főmunkatárs:

BALOGH ERNŐ
m. k. főerdőmérnök.

AZ ERDŐ

Hirdetések

egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszerezes egységárral számíttatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Előfizetőknek az álláski-
nlátat és kereslet rovata
rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szét-küldésére vonatkozó reklámciók is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM

Miniszter-változás.

A fehér fagyöngy. (Divald Béla.)

A nyugdíjba beszámítható szolgálati időről és a tényleges katonai szolgálatról. (Balogh Ernő.)

A varjú. (S. K.)

Gazdasági tanácsadó: Kis területen miképen lehet haszonnal tyúkot tenyészteni? (bl.) — Milyen talajt kívánnak gyümölcsfáink? (—h.)

Különfélék: Lapunk múlt évi tiszta jövedelme. — A rózsahegy-i internátus. (Divald Béla.) — Rendőrkutya az erdészet és vadászat szolgálatában. — Időjelzés. — Becsületes üzlet.

Szerkesztői üzenetek.

Tárca: A szarvasgomba tenyésztése. (Zempléni Gyuláné.)

sától hű és buzgó szolgálatainak teljes elismerése mellett saját kérelmére felmentem.

Kelt Bécsben, 1910. évi január hó 17-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Darányi Ignác s. k.

*

Serényi Béla gróf, az új földmivelésügyi miniszter, az újonnan kinevezett kabinetnek a legfőatalabb tagja, amennyiben még csak 44 éves. Mint jogvégzett gömör-megyei nagybirtokos a gazdasági ügyek alapos ismerője. 1903—1905. években a kereskedelmi miniszterium államtitkára volt.

Miniszter-változás.

A «Budapesti Közlöny» január 18-diki rendkívüli száma közölte az összes magyar minisztereknek állásuktól való felmentését és az új kormány kinevezését.

A földmivelésügyi tárcazt illetőleg a következő leg-főbb kéziratok jelentek meg:

Kedves Darányi! Magyar miniszteriumom lemondása és saját kérelme folytán Önt földmivelésügyi magyar miniszteri állásától hű és buzgó szolgálatainak teljes elismerése mellett ezennel kegyelemben felmentem.

Kelt Bécsben, 1910. évi január hó 17-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Wekerle Sándor s. k.

*

Kedves gróf Serényi! Magyar miniszterelnököm előterjesztésére Önt földmivelésügyi magyar miniszteremmé ezennel kinevezem.

Kelt Bécsben, 1910. évi január hó 17-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Gróf Khuen-Héderváry s. k.

*

Magyar földmivelésügyi miniszterem előterjesztésére dr. Mezőssy Béla államtitkárt ezen álla-

A fehér fagyöngy. (*Viscum album L.*)

Az Erdő f. évi 1. számában a fehér fagyöngyről irottakat olvasva, nem mulaszthatom el, hogy e káros élősdiről tapasztalataimat ne közöljem.

A fenti cikk szerint a fagyöngy a körte és almán kívül a jegenyefenyőn is előjön.

Erről akarok egy pár sorban megemlékezni.

Régezte azon hitben voltunk mi erdészek, hogy e káros élősd, csak a fák ágain fordul elő; de az nem csak a korona ágaiba helyezkedik el, hanem lejön a törzsre is és annak testébe is belefurakodik és minél szabadabb állású a törzs, annál lejjebb, sokszor mellmagasságig fellelhető és a fába is belemegy egy-két cm.-ig — illetőleg helyesebben mondva a fa palástja annyira körülveszi a kéreg alatt; megjelenése nem lehet a fa műszaki tulajdonságára közömbös, mert az ilyen fenyőfát a kereskedelem nem veszi meg műfának, hanem csak tűzifának.

Hogy a kettő közötti árkülönbség lényeges, azt bővebben fejtegetnem nem kell, de hogy a miatt az egész törzset nem lehet és nem kell tűzifába számítani az is nagyon természetes; azért le akarom írni azt a módot, a mivel a zsarnóczai m. kir. erdőhivatal kerületében az ilyen fát kezelik és számítják fel a vevőnek.

Ha a fenyőtörzset ledöntöttük és lekérgeztük — mert csak akkor láthatjuk meg legjobban a fagyöngy károsítását — és ősszel megforgattuk, lecsupáztuk, akkor az

erdőr végig vizsgálja a törzset, hogy akár a vékonyabb, akár a vastagabb végén 3·8 méter hosszúságig, a szokvány legkisebb műszerfa méretéig nincs-e rajta fagyöngy; ha ezen belül van, akkor azt lefűrészelik, ha pedig csak ezen túl található a fagyöngy, akkor az nem lesz kifűrészelve, hanem a fagyöngyös rész hossza és átmérője ki lesz színes ironnal jelezve és a felvételi könyvbe a törzs egész hossza és átmérője mellé írva.

Az egész törzs köbtartalmából apadásba hozatik a fagyöngyös rész köbtartalma és ez utóbbi tüzfába lesz számítva. A lefűrészelt fagyöngyös rész a tüzfába jó.

Hogy fogalmunk legyen arról, hogy ez a fagyöngyös rész mennyi lehet, erre nézve szolgáljanak tájékoztatásul a következők: az 1909. évben a garamrudnoi védkerület VIII. v. s. 45., 21. e. r.-ben ledöntöttünk 1202 db fenyőt, ebből le kellett vágnunk 325 rönköt és csúpot. Ennek köbtartalma volt 49·90 m³ a törzs közepén felmért fagyöngyös részek köbtartalma pedig kitett 2·36 m³-t, összesen 52·26 m³. A ledöntött fa összes köbtartalma volt 856·34 m³, ebből levonva a fagyöngyös részt 52·26 m³, marad tiszta fa 804·08 m³, vagyis a tisztán fagyöngyös rész kitett 6·1%-ot.

Ez egy oly tekintélyes mennyiség, a melylyel a szakembernek számolnia kell; számolni kell a fokozatos felújító vágás rendszerében kezelt faállományok végvágásánál ledöntendő törzseknél, mert a mint fennebb is mondtam, a fagyöngy nemcsak az ágakon fordul elő, hanem minél szabadabban áll a fa, annál jobban lehúzódik az a törzs alsó részére.

A fagyöngy okozta károsítások az úgynevezett tisztázó vágások egyedein hatványozott mennyiségben fordulnak elő, úgy hogy vannak tisztázó vágásaim, a hol a fenti % megháromszorosodik.

A fagyöngy elszaporodása ellen egyedüli óvszerünk az, hogy annak szedését ne tilalmazzuk, hanem segítjük elő, mert igaz ugyan, hogy ennek a fáról való letörésével vagy levágásával sokat nem segítünk, mert az újból kisarjadzik, ha csak a sebhelyeket a karbolineum helyett az olcsóbb kátránnyal be nem kenjük, de így legalább a gyümölcsét a madarak tovább nem vihetik s így nem szaporodhatik el.

Miután a fagyöngyöt az itteni lakók-szalmával szecskázzák és a fejősteheneknek értékes takarmányul adják, batyunként 20 fillérért adjuk el; de miután kevés azoknak a fiúknak a száma, a kik a nyaktörő munkára vállalkoznak, kívánatos lenne azok részére is e lap első számában említett kapaszkodó vasakat beszerezni és a szedést pénzért eszközöltetni, a fagyöngyöt pedig eladni. Tegyük fel, hogy egy métermázsa fagyöngyért fizetünk két koronát és egy fiú, ha kissé ügyes, szed naponta két q-t, akkor egy nap alatt négy koronát szerzett; ha a fagyöngynek a hegy lábához vagy utakhoz való közelítéséért fizetünk egy koronát, akkor egy métermázsa fagyöngy három koronába kerül és ha ezért a széna egyenértékét, hét koronát fizetik meg, akkor is négy korona marad haszonnak, a mi nem megvetendő jövedelem, ha hozzá teszem, hogy egy fáról 15—20 kgr.-ot lehet szedni. És ha azt állítom, hogy van egy 105 k. hold tisztázó vágásom, a melyen 5400 db törzs van kijelölve és ennek ha nem mindegyikén, de legalább is minden másodikán van fagyöngy, akkor az 405 q-t, vagyis négy koronával számítva 1620 K.

Ekkor a fagyöngy jövedelmez k. holdankint 15 K 52 fillért mellékhaszonvételül; de nem az az igazi haszon, hanem az, hogy a faállományok nem telnek meg fagyöngygyel és nem okozzák a fenti kárt; a fenti pél-

TÁRCZA.

A szarvasgomba és tenyésztése.

Irta: Zempléni Gyuláné.

A szarvasgombát a konyha gyémántjának nevezik; talán azért, mert éppen elég drága pénzzel fizetnek érte mai napság is, bár ha talán nem is annyit, mint hajdanában, a régi római időkben. Csemegéje az minden úri asztalnak és ezért sajnáljuk, hogy a mikor a mi erdeink földjében bőven megterem a szarvasgomba, mégis teljesen elhanyagolják még a keresését is, nem hogy a tenyésztését.

Szivességet vélünk tenni «Az Erdő» olvasóinak, a kik talán mind az erdő, az erdő talajának az ismerői közül kerülnek ki, ha egy kicsit foglalkozunk ezzel a gombával, a mely kis ismerettel esetleg még hasznot hozó is lehet rájuk nézve.

Igaz, a szarvasgomba keresése éppen nem könnyű, miután ehető része, a «gumója» a föld alatt terem. Hogy nagyobb tömegben szedhesse, az ügyes kereső az állat szaglására bizza magát és ezzel végzi a «szarvas-

gomba-vadászatot». Nagyon alkalmas erre a kutya, melynek betanítása nem nehéz. Azzal kezdjük, hogy a kutya kedvencz eledele közé egy kis szarvasgombát keverünk, hogy a szagát megismerje. Később ezt azeledelt a föld alá ássuk és ha a kutya megtalálja, valamilyen csemegével megjutalmazzuk érte. Az ügyes kutya hamarosan megérti, miről van szó; nemsokára már a szabadban is kísérletezhetünk vele és ha felfedezi a gomba fészket, megjutalmazzuk érte. Így aztán hamarosan beletanul.

Mások inkább disznóval kerestetik a szarvasgombát. Miután a disznó maga is nagyon szereti, a legnagyobb biztonsággal rátalál a telepre és orrával kitúrja. Ha magára van, természetesen meg is falja a drága csemegét. Ezért jobb pórázon vezetni. Kellemes rőfögése elárulja, hogy szarvasgombára akadt és nyomban túrni kezd. Csakhogy a vadász abban a pillanatban elrántja onnan és kukoriczát szór neki, míg ő maga kiszedi a csemegét.

Természetesen azzal az eredménnyel, a mit a gombának illetően keresése nyújt, még nem lehet valami nagy hasznot elérni és a szükségletet sem fedezhetjük eléggé. Ezért ajánlatos annak a mesterséges tenyésztése.

dában említett 5·4 k. holdon kitermelt 1202 db 856·34 m³ fából, 52·26 m³ a fagyöngyös fa volt, tehát egy katasztrális holdra 9·6 m³ fagyöngyös fa esik, az ilyen fának az értéke 9 K helyett 1 K vagyis 8 K-val kevesebb, mint az egészséges fáé, úgy hogy ez holdankint 76 K 80 fillér különbséget tesz ki, a mit a fagyöngyből nyerendő esetleges hasznnal összehasonlítva 61 K 28 fillér veszteséget jelent.

A fagyöngy okozta károk leszorítása érdekében az ilyen törzseket vagy le kell vágni, vagy pedig, mint fennebb is említettem, a fagyöngyöt azokról le kell szedni. Egy másik védekezési mód az, ha a fokozatos felújító vágás rendszerében kezelt faállományokat sokáig nem hagyjuk állani, vagy ha ezt a természetes felújítás sikerének biztosítása czéljából mégis meg kell tennünk, akkor a fagyöngyöt szedni és helyét kátrányozni kell.

Divald Béla.

A nyugdíjba beszámítható szolgálati időről és a tényleges katonai szolgálatról.

Irta: Balogh Ernő m. kir. főerdőmérnök.

(Vége.)

Említettük, hogy a nyugdíjba beszámítható szolgálati idő, az ellátási igény megállapításától visszafelé, az első hivatalos eskü letételének az idejéig terjed. A multa nézve azonban sokszor nehézséggel jár és gyakran lehetetlen is az eskü letételéről szóló hivatalos okmány megszerzése, mert nemcsak különösen a régiebb, de még az újabb időben sem járnak el mindig a hivatalok szabályszerűen az eskü letétele körül. Azok, a kik a legkülönbözőbb rendszerek alatt kezdték meg szolgálatukat, esküokmányt hol kaptak, hol nem, mert az eskü letétele gyakran csak jegyzőkönyvileg

állapított meg, a nélkül, hogy az illető erről külön eskübizonyítványt kapott volna; a 30—40 év előtt felvett eme jegyzőkönyvek pedig egyéb más iratokkal nagyobbrészt kiselejteztetvén, többé már nincsenek meg. Méltánytalan volna tehát a hosszas államszolgálatban levő egyénnel szemben, hogy ezekre azért, mert nem képesek igazolni az első hivatalos eskü letételét, vagy mert az eskü letételére annak idején egyáltalán nem szólítottak fel, az önhibájukon kívül előfordult mulasztás, hanyagság, vagy terhükre fel nem róható egyéb hiány hátránnyal járjon. Ezért gondoskodás történt arra nézve, hogy ama — különben nyugdíjra jogosító alkalmazásban állott — tisztviselőknek, altiszteknek és szolgáltnak, a kiktől az esküt annak idején nem vették ki, vagy ha kivették is, de azt bizonyítani nem képesek, továbbá a kik olyan állást viseltek vagy olyan szolgálatot teljesítettek, a melynek elfoglalása hivatalos eskütől függővé téve nem volt, sőt esetleg ez idő szerint sines (pl. állandóan alkalmazott napszámosok), szolgálati idejük a hivatalba, illetőleg a szolgálatbalépés napjától, vagyis a szolgálat megkezdésének időpontjától számíttassék.

Vannak még most is olyan hivatalok, a melyek az erdőlegényektől és a segéderdőőröktől mint költségvetésszerűleg nem rendszeresített állásra kinevezett alkalmazottaktól a szolgálatba való belépés alkalmával a hivatalos esküt nem veszik ki, illetőleg az ilyen alkalmazottakat nem esketik fel még most sem addig, a míg az illetők erdőőrökké (altisztekké) ki nem neveztetnek.

A hivataloknak ez az eljárása egyenesen a szolgálati szabályok 66. §-ába ütközik, mert ebben a §-ban határozottan ki van mondva, hogy: «Minden államtisztviselő, altiszt és szolgálta köteles az államszolgálatba való

A kik először foglalkoztak a szarvasgomba-tenyésztéssel, azoknak igen sok nehézséggel kellett megküzdenniük, miután a szaporodásának módja és létfeltétele még nem volt eléggé ismeretes. Csak azt az egyet tudták, hogy tenyésztete bizonyos fákhoz van kötve. Rendesen bükk, édes gesztenye-, nyír- és különösen tölgyfák közelében akadtak rája, még pedig a fától abban a távolságban, a hol az már legfinomabb gyökérszálaik terjeszti ki.

Egy kísérletező például azt tette, hogy szedett néhány makkot olyan fákról, melyek alatt szarvasgomba tenyésztett és a makkot elültette a maga földjén. A mikor a fácskák megnőttek, néhány év múlva már megtalálta alattok az értékes gombát. Ezt megpróbálták aztán sokan és végül megtanulták, hogy a talajnak milyen megművelése és trágyázása felel meg legjobban a szarvasgombának. Persze, még ezt az eljárást sem mondhatjuk egészen bizonyosnak és sokszor a legnagyobb igyekezéssel mellett sem terem meg a gomba.

Lassankint a tudomány felderítette a szarvasgomba életmódjára nézve mindazt, a mit a tenyésztéséhez tudni kell. Mindenekelőtt megállapította, hogy a tölgy és a szarvasgomba erős anyagviszonyban van egymás-

hoz. A szarvasgomba csiramag útján szaporodik. Ez amolyan parányi csira, a melyből kedvező feltételek mellett finom fehér szálak nőnek és sűrű hálóként szövik be a földet. Ez a szálszövedék, melyet myceliumnak nevezünk, a tulajdonképeni gombatest. Ha a mycelium megerősödött, azután lesz meg a gyümölcs.

A tudomány felfedezte azt is, hogy a finom mycelium-szálak átszövik és benövik az erdei fák legfinomabb gyökereit. A fa és a gomba már most közös életet folytat. A gomba tápanyagot juttat a fának, melyet az erdő talajából magába szítt, a fa ellenben olyan tápanyagot ad a gombának, a melyet a nap fénye adott neki. Ezért tenyészik nagyon sok növény csak ilyen gombaszálakban dús erdei földben és ezért kell a szarvasgombának is a bükk, vagy a tölgy segítsége, hogy zamatos gyümölcse fejlődhessek.

Még csak alig tíz esztendeje annak, hogy egy francia tudósnak sikerült csiramagot csiráztatnia. Ez a csiramag apró, hosszukás testecske, mely ott fészkel a gomba belsejében. Ha ezt a csiramagot sterilizált vízbe tesszük, néhány nap múlva megrepeszti a héját és finom fehér szálakat terem, a szarvasgomba myceliumját. Ámde ez a munka sok gondosságot és türelmet kíván. A csira-

belépés alkalmával a szabályszerű esküt letenni.» Ugyanez a §. is ki mondja azt, hogy a szolgálati idő attól a naptól kezdve számíttatik, a melyen az eskü letétt, továbbá hogy az első eskü letétele után — a pénzügyőrség kivételével — további eskütételnek helye nincs.

Az eskütételről szóló okmányt mindig két példányban kell kiállítani; ezek egyike az esküt tevőnek adatik át, a másik példányt pedig a hivatal veszi őrizet alá még abban az esetben is, ha az altiszt az esküt valamelyik erdőgondnokságnál tette le.

Ha tehát olvasóink közül valaki a hivatalos esküt még nem tette volna le, az a szolgálati szabályok 66. §-ára való hivatkozással kérje felettes hivatalától mielőbbi felesketését.

Előfordult olyan eset is, hogy a hadkötelezettségben álló állami altisztek és szolgák közül egyesek, a midőn hadszolgálati kötelezettségük lerovása végett a rendes 2, 3 vagy 4 évi tényleges szolgálatra beszóllítottak, állásukról lemondtak. Ennek azután az lett a következménye, hogy katonai szolgálatuk lerovása után vagy nem tudtak egyhamar a polgári állami szolgálatba visszakérülni, vagy ha visszajutottak is oda, kezdhették szolgálatukat ismét a legelső fizetési fokozatban elülről s a mellett elvesztették úgy a katonai szolgálatukat megelőző, mint tényleges katonai szolgálatukat is, vagyis ezek egyike sem számíttatik be a nyugdíjba.

Az állami szolgálatból való lemondást soha sem szabad elhamarkodni, de nem különösen akkor, a mikor az illető katonai szolgálatra vonul be, mert erre nézve a szolgálati szabályok 90. §-a kimondja, hogy a hadszolgálati kötelezettségük lerovása végett tényleges szolgálatra bevonuló állami alkalmazottak *rangjuknak*

és hivatali minőségüknek megtartása mellett számfelettiékké válnak. Az ilyeneknek az állása az eltávozás napjától számítandó két hónap mulva betölthető; azért csak két hónap mulva, mert a földművelésügyi miniszter úrnak 1899. évi október hó 8-án kelt 7666. eln. számú körrendelete értelmében a tényleges katonai szolgálatra bevonuló állami alkalmazottak eltávozásuk napjától kezdve összes járandóságai (fizetés, személyi pótlék, lakpénz, ruhaátalány, fa- és földjárandóság stb.) élvezetében még két hónapig megmaradnak s így ezek az illetmények az eltávozás napjától számítva csak két hónap mulva szabadulván fel, azok előbb másnak nem adhatók.

A hadszolgálati kötelezettségük lerovása végett bevonult állami alkalmazottak, tényleges katonai szolgálati idejük elteltével, mely szolgálati idő a polgári államszolgálatba ily esetekben beszámít, a tartalékba történt áthelyezésükre, vagy szabadságoltatásukra vonatkozó okmányaik felmutatásával 30 nap alatt, különbeni hivatalvesztés terhe alatt, volt elüljáró hivataluknál jelentkezni tartoznak, a mely hivatal az elhelyezés céljából hatáskörén belül intézkedik, esetleg jelentést tesz a miniszter úrhoz és saját költségükön újból leendő elhelyeztetésükig előbbi illetményeik utalványozása mellett felettük rendelkezik.

Az időleges fegyvergyakorlatra behívott állami alkalmazottak, a fegyvergyakorlat egész tartama alatt összes járandóságai élvezetében megmaradnak.

A hadszolgálati kötelezettség lerovása végett való bevonulás alatt nemcsak a három évi hadseregbeli és egyévi önkéntesi, hanem a négy évi haditengerészeti és két évi honvédségi tényleges szolgálatra történt bevonulás is értendő.

mag ugyanis csak akkor csiraképes, hogyha a gomba már túlérrett, zamatját elvesztette és a kenyhára nézve semmi értéke sincs. Száz ilyen gomba közt pedig alig van egyben is csiraképes mag.

Ezt a finom fehér myceliumot aztán termőföldben növesztjük tovább, melyhez murokrépat, sterilizált tölgylombot és mesterséges trágyát keverünk. Legjobb ilyen szarvasgomba-telepet tölgyerdőben létesíteni, a hol talán magától és amúgy is megterem.

A gomba szereti a laza meszes földet, melyben semmi agyag sincs, vagy legalább is csak nagyon kevés van; szereti továbbá a napos helyet, míg a sűrű fű vagy bozót megakasztja a fejlődésben. Ezekre a feltételekre mind gondolnia kell annak, a ki mesterségesen akar szarvasgombát tenyészteni. A fiatal tölgyfáktól három-négy méternyire ültetjük el a csiramagot és télen a földet rigolozzuk, forgatjuk.

Tavaszzal a csiramagot jól elvegyítjük a vagdalt murokrézával nagy tartályokban. Meleg és nedves áprilisi napon a tölgyfák körül, a hol a finom gyökérszálakat sejtjük, vagy tíz czentiméter mély lyukakat vájunk és minden ilyen lyukba egy adag keveréket szórunk, mire a lyukakat újra betakarjuk.

Az áprilisban elvetett mag nyáron át fejlődik és novemberben már terem kevés mogyoró nagyságú gombát. A szerint aztán, a hogy a mycelium erősödik, a gomba is évről évre nagyobb lesz. De bizony bele telik pár esztendőbe, a míg az aratás dúsabb lesz.

Nagyjából ilyenformán történik a szarvasgombának mesterséges tenyésztése és tekintettel a lassú és esetleges koczkázatos folyamatot, bizony nem csodálkozunk, ha nem sokan akadnának, a kik kísérleteznek vele. Legfeljebb, ha a myceliumot már készen kapják, a mi talán lehetséges a budapesti ampelologiai intézet útján, melynek igazgatója dr. Istvánffy Gyula, a legnagyobb ismerője és művelője ennek a tudománynak nálunk.

Ámde ha nem kísérleteznek is, érdekes talán mégis legalább megismerni ennek az értékes és érdekes gombafajnak az életét, a létfeltételeit, mely ott terem az erdőt járók lába alatt, a nélkül, hogy ügyet vetnének rá. Azért, ha nem tenyésztk is, legalább a kutyájokat tanítsák meg «gombát vadászni» és ha már nem adják is el, pedig de szívesen veszik, próbálják megvagdalva a májas hurka töltelékébe keverni, nem bánják meg!

A nyolcz heti kiképzetésre behívott póttartalékosok ugyanolyan elbánásban részesülnek, mint a fegyvergyakorlatra behívottak.

Ha a hadkötelezettségben álló említett alkalmazottak tényleges katonai szolgálati idejük elteltével 30 napon belül szolgálattételre jelentkeznek, illetményeik a jelentkezés napjától tétetnek újból folyóvá.

Annak, a ki tényleges katonai szolgálatra vagy fegyvergyakorlatra bevonul, nem kell e czélból szabadságot kérnie, mert hiszen a katonai szolgálat is állami szolgálat, hanem köteles ezt a körülményt leghelyesebben írásbelileg, felettes hivatalának tudomásvétel végett jó eleve, még oly időben bejelenteni, hogy a hivatalnak szükség esetében elegendő ideje maradjon arra, hogy a tényleges katonai szolgálat megkezdésének vagy a fegyvergyakorlatnak az elhalasztását illetékes helyen kieszaközölhesse.

Kérdést intéztek olvasóink hozzánk arra nézve is, vajjon a tényleges katonai szolgálatra bevonult állami alkalmazottak a tényleges katonai szolgálat tartama alatt magasabb állásba (pl. erdőlegény-erdőőrré) kinevezendő, vagy kinevezhető-e, továbbá hogy ugyanabban az állásban levők közül megelőzheti-e a rangsorban a tényleges katonai szolgálatra bevonultat egy a rangsorban utána következő alkalmazott csak azért, mert ez utóbbi időközben magasabb összegű személyi pótlék élvezetébe kerülven, nagyobb fizetésbe jut.

A kérdés első részére nézve megjegyezzük, hogy olyan törvényes intézkedésről vagy szabályrendeletéről, a mely a tényleges katonai szolgálatra bevonult állami alkalmazottaknak a tényleges katonai szolgálat tartama alatt való kinevezése vagy kinevezhetősége tekintetében határozna, nincs tudomásunk, miért is az erdőhivataloknak e tekintetben a földmivelésügyi miniszterium által követett eljárást kellene irányadóul tekinteniök.

A földmivelésügyi miniszter úr a hatáskörében eszközölt kinevezéseknél kinevezi magasabb fizetési osztályba az olyan alkalmazottat — feltéve természetesen mindig azt, hogy az illető a kinevezésre egyébként is érdemes — a ki a kinevezés idejében tényleges katonai kötelezettségének tesz eleget, de a kinevezésről szóló rendelkezést az illetőnek csak akkor s csak abban az esetben kézbesített, a mikor az illető a katonaságtól visszatérve, további szolgálattételre jelentkezik s ha ez a jelentkezés a katonaságtól történt elbocsajtásától számítandó 30 napon belül történik meg.

Ilyen kinevezések alkalmával, miután a szolgálati szabályok 90. §-a szerint a tényleges katonai szolgálatra bevonult állami alkalmazott számfelettivé válik s állása eltávozása napjától számítandó két hónap mulva betölthető, a földmivelésügyi miniszter úr a tényleges katonai szolgálatot teljesítő helyett, illetve kivüle még az utána következő alkalmazottak közül is kinevez valakit, de csak akkor, ha a katonai szolgálatra bevonult alkalmazott nem egyhamar, hanem előreláthatólag csak hosszabb idő mulva tér vissza a polgári állami szolgálatba. Ha azonban a tényleges katonai szolgálatra bevonult alkalmazott előreláthatólag már rövid idő

mulva visszatér, úgy kivüle, illetve helyette rendszerint már más nem neveztetik ki. Ha például a tisztviselőknél a X. fizetési osztályban három állás tölthető be s a XI. fizetési osztályból kinevezésre sorra kerülő *A*, *B*, *C* közül *B* a kinevezések idejében tényleges katonai szolgálatának tesz eleget s a kinevezések — mondjuk — karácsonykor vannak, akkor nemcsak *A*, *B* és *C* neveztetik ki a X. fizetési osztályba, hanem *D* is, mert mire *B* októberben a katonaságtól visszatér, akkorra valószínűleg még egy állás megüresedik a X. fizetési osztályban. Ha azonban a kinevezések — mondjuk — augusztusban történnek s nincs kilátás arra, hogy októberig, a mikor *B* a katonaságtól visszatér, még egy állás megüresedjen, akkor természetesen csak *A*, *B* és *C* neveztetik ki, nehogy szükségtelenül és indokolatlanul több állás legyen betöltve, mint a mennyi rendszeresítve van. Megtörténhetik ugyan, hogy mire *B* az első esetben a katonaságtól visszatér, nem üresedik meg a X. fizetési osztályban egy állás sem s így ő létszámon felüli lesz, de ez nem baj, mert ez csak átmenetileg lesz így s ezt a szolgálati szabályok 90. §-a nem is zárja ki.

Ezt az eljárást kellene — nézetünk szerint — az erdészeti hivataloknak is az altiszti kinevezéseknél követni, mert ez az egyedüli igazságos és méltányos megoldás a tényleges katonai szolgálatra bevonuló vagy bevonult alkalmazottakkal szemben. Mert hiszen megtörténhetik, hogy egy erdőigazgatóság kerületében *A* erdőlegény az idén augusztusban kinevezetik erdőőrré, azután októberben három évi katonai szolgálatra bevonul; ez esetben *A* már mint erdőőr vonul be katonának s így nem veszít semmit. Viszont egy másik erdőhivatal kerületében nem augusztusban, hanem decemberben üresedik meg két erdőőri állás. A kinevezésre sorra kerülő *A* és *B* erdőlegény közül azonban *B* már megelőzőleg októberben bevonult katonának; ha már most *B* erdőlegény csupán azért nem neveztetnék ki erdőőrré, mert katonai szolgálatot teljesít, hanem helyette egy utána következő neveztetnék ki, ez *B*-re nézve mindenesetre nagyon kedvezőtlen lenne, mert így az alatt, míg ő katonai, tehát szintén állami szolgálatot teljesít, indokolatlanul megelőznék őt a rangsorban olyanok s talán kevésbbé érdemesek is, a kik nálánál kevesebb szolgálati idővel bírnak, s a kik talán még csak ezután fognak katonai kötelezettségüknek eleget tenni. Ha azonban ebben az erdőhivatali kerületben is nem decemberben, hanem előbb — mondjuk — szeptemberben üresedett volna meg a két erdőőri állás, akkor talán *B* is kinevezhető lett volna.

Ilyen eshetőségektől az állami alkalmazottak kinevezését függővé tenni nem szabad s azért a mi nézetünk e tekintetben az, hogy akár katona az illető, akár nem, ha a sor reá kerül s a kinevezésre egyébként is érdemes, okvetlenül kinevezendő. Önként értetik, hogy abban az esetben, ha a kinevezett több mint két hónappal a kinevezés előtt vonult be katonának, ebben az esetben kivüle még egy utána következő is kinevezhető.

A kérdés második részét úgy értelmezzük, hogy pél-

dául ha az évi 700 korona javadalmazást élvező II. osztályú altisztek (erdőőrök) közt az első A, három évi katonai szolgálatra bevonul s az alatt, míg ő katonai kötelezettségének tesz eleget az utána következő B, C, D stb. erdőőrök az évi 800 koronás javadalmazásba előlépnek, vajjon ez utóbbiak a rangsorban A-t megelőzik, illetve megelőzhetik-e, vagy sem.

Erre a kérdésre nem lehet más a feleletünk, mint az, hogy A-t a rangsorban B, C, D s a többiek semmi szín alatt se előzhetik meg, még akkor sem, ha A-nak, mikor a katonaságtól visszajön kevesebb is lesz a fizetése, mint B, C, D stb.-nek, mert egy állami alkalmazottnak a rangsorozati névjegyzékben elfoglalt ranghelyét csak jogerős fegyelmi ítélettel lehet elvenni és mert a szolgálati szabályok 90. §-ának első bekezdése szerint is a hadszolgálati kötelezettségük lerovása végett bevonuló alkalmazottak *rangjuknak* és hivatali minőségüknek megtartása mellett válnak számfelettiékké.

Végül még megjegyezzük, hogy a katonai szolgálatra bevonulóknak nem kell felettes hivataluktól kérni, hogy a rangsorozati névjegyzékben továbbra is nyilvántartassanak, mert a szolgálati szabályok 217. §-a kimondja, hogy a tényleges katonai szolgálatra bevonult államtisztviselők, altisztek és szolgálók, saját létszámukban mint számfelettiéket vezetendők.

A varju.

Kötetekre menő irás telnek abból a rengeteg sok ismertetésből, értekezésből és közleményből a mit a varjak mellett s a varjak ellen részint mező- és erdőgazdáink, részint pedig vadászaink összehordtak. Volt idő, pár év előtt, a mikor a külföldi szaklapok, különösen pedig a német ujságok, heteken sőt hónapokon keresztül különösképen csak a varjuval foglalkoztak s az egyes szakírók a varju károságának igazolására, mások pedig hasznosságának bizonyítására annyi és oly sokféle adatot soroltak fel, hogy kezdetben alig lehetett minden kétséget kizárólag eldönteni, vajjon a varjut kártékonynak, közömbösnek, avagy hasznosnak kell-e tartanunk.

A hosszas irodalmi tárgyalások, de még inkább a tudományos gyomorvizsgálatok végre azt a meggyőződést érlelték meg, hogy a varjunak mindkét fajtája, tehát úgy a dalmányos varju (hamvas varju, szürke varju, kálomista varju, ködmenes v. szürke hátu varju) mint a vetési varju (fekete varju, pápista varju) inkább hasznosak, mint kártékonyak, bár ugyancsak meggyőződéssé érlelődött azon felfogás is, hogy a hamvas varju a vadászat érdekeire határozottan káros.

Ott a hol a vadászatnak s nevezetesen az apróvad vadászatának s az apró vad tenyésztésének feltételeit a mezőgazdaság érdekeivel össze kell egyeztetni, a birtokos és alkalmazottak egyaránt csak tartózkodva mernek ítéletet mondani a hamvas varju felett, mert noha belátják, hogy különösen tavasszal a nyulfiak pusztítása s a fogoly- és fázán fészekaljak tönkretétele által mérhetetlen károkat okoz, teljes kiirtásától mégis óva-

kodnak, mert azt hiszik, hogy a pajodok, drótférgesek s egyéb kártékony rovarok szorgalmas felszedése által annyi hasznot hajt, hogy ezért, az apró vad állományban és az éneklő madarakban okozott károsításait e kétszínű rablónak meg lehetne bocsájtani. E kételkedéssel szemben csak azt hangoztatjuk, hogy a hamvas varjak által megtizedelt fázánok és foglyok, legalább is olyan szorgalmas rovarpusztítók mint a varjak s ennél fogva épenséggel semmi okunk sincs arra, hogy azokat a legkiméletlenebbül ki ne irtsuk.

A vetési varju a vadászat szempontjából az eddigi tapasztalatok szerint közömbösen viselkedik, mert arról, hogy a vadállományban kárt okozna, alig lehet megbízható feljegyzéseket olvasni. Sík vidékeken nagy seregekben lepi el a szántóföldeket, fáradhatatlan szorgalommal szedi össze azt a sok kabóczát, szöcskét, répabogarat, álczát, pajort s egyéb kártékony rovar, mely a gazda termését veszedelemmel fenyegeti.

De ha meggondolom, hogy ős felé, mikor a kukorica már tejesedni s a gyümölcsösök termése érni kezd, a pápista varju is változtat életmódján s a rovarok által nyújtott mindennapi táplálékot megunva, inkább izletes tejeskukoriczával s gyümölcsessel él: önkénytelenül is, azt kívánom a gazdának, vajha varjak fekete serege helyett inkább fázánok s foglyok lepnék el földjét, mert ezek azért a pár gabonaszemért, mit a tömredék rovar mellett elfogyasztanak, legalább izletes husukkal szolgálnak meg.

Nekem tehát az a szent meggyőződése, hogy úgy a pápista, mint a kálomista varjut ki kell irtani s arra kell törekedni, hogy a fázán s fogoly vegyék át azt a birodalmat, melyet most a varjak bitorolnak, mert a kártékony rovarok pusztítását a fogoly és fázán ép oly jól teljesíti mint a varju, elszaporodásukkal pedig a vadászterületek értékét tekintélyos módon emelik s ezzel a nemzetgazdasági vagyon egyik lényeges tényezőjét gyarapítják. Helyén való lesz tehát, ha a varjak pusztításának kérdésével e helyütt is behatóan foglalkozunk.

A varjaknak löfegyverrel való irtása és fészkeiknek feldulása, ott a hol seregestül fordulnak elő, nem sok eredményre szokott vezetni, mert rendkívüli szaporáságuk, az irtásnak ezen módját rendszerint ellensúlyozni képes, annyira, hogy az állomány észrevehető apadását a legszorgosabb utánjárás daczára sem lehet elérni.

A mérgezés az eddigi tapasztalatok szerint a leggyorsabb sikereket biztosítja, noha a varjak mérgezésénél fokozottabb éberségre és szigorúbb elővigyázatra van szükségünk, mert hisz a varjak rendszerint az emberek által lakott falvak s tanyák közelében tartózkodnak. Ép ezért mellőzik manapság a varjak mérgezésénél a strychnint, mert a legnagyobb óvatosság mellett s minden lehető elővigyázati intézkedések daczára is megeshetik, hogy a strychninnel mérgezett ételt, ember vagy házi állat veszi fel s az a strychnin óriási romboló erejénél fogva, még hónapok mulva is végzetes következményekkel lehet összekötte.

A strychninnel kezelt dög, vagy méregfalat, ezen felül még fázánosunkat is veszedelemmel fenyegeti,

mert tudvalevő, hogy a fáczán a döghust szereti s így könnyen megeshetik, hogy ilyen mérgezési eljárással vadállományunkban több kárt okozunk mint hasznot.

Külföldön, de különösen Németországban — mint azt a «Deutsche Landwirtschaftliche Presse» írja — hova tovább nagyobb s nagyobb elterjedésnek örvend azon eljárás, hogy a varjak irtására a strychnin s más veszedelmes mérgek teljes mellőzésével, a phosphort használják.

Eme szernek alkalmazásával a varjak tömeges mérgezése körül óriási eredményeket lehet elérni, a nélkül, hogy embertársainkat s háziállatainkat, vagy féltve gondozott vadunkat csak legkevésbé is veszélyeztetnők.

Köztudomásu, hogy télen, mikor a hideg és éhség az agyonkínzott varjak lomha seregét annyira elgyötörte, hogy az útszéleken heverő trágyával s egyéb hulladékokkal tengetik éltüket, legszívesebben a friss trágyadombokat keresik fel, melyeket a mezőgazda szántóföldjére s rétjeire kihordott. Itt kapargálnak, kotorásznak naphosszant, hogy legalább némi élelemhez jussanak.

Ha töményphosphoroldatot, marha- vagy birkavérrel jól összekeverünk s e keveréket a varjak által látogatott trágyadombokra kiszórjuk, akkor azt mohón felfalják, a nélkül, hogy abból csak egy szemernyit is hátrahagynának. A mérgezett vérből jóllakot varjak — mivel a phosphor csak lassan végzi romboló munkáját — csakhamar szárnyra kelnek s a közeli gyümölcsfákra, vagy erdőszélre felgalyaznak, álomba merülnek s az éj folyamán élettelenül a földre hullanak.

E mérgezési eljárásnak előnyei tehát máris szembe-tűnőek. Ha gyorsan hatna s a varjakat, már magán a trágyadombon megölné, az ott heverő hullák a közelben repkedőkben gyanut keltene, és a reájuk veszedelmesnek mutatkozó helyet messze elkerülnék. Így azonban az eljárást a következő napokon is folytathatjuk s mindössze arra vigyázunk, hogy a phosphoros marhavérrel meglocolt trágyadombra, kutya, sertés vagy más házi állat ne kerüljön, noha ezekre e mérge csak keletlen, de nem végzetes következményeket rejt magában.

A marhavér és phosphor keverékét, mindennap frissen kell előállítanunk, mert a phosphor a levegő s nedvesség behatása alatt már 48 óra alatt is elveszti ártalmas erejét. Általában pedig legcélszerűbb a következő eljárást folytatni.

A varjak által látogatott trágyadomb tetejét — esetleg egyszerre többét is — 1—1½ négyzetméternyi területen jól letapossuk s arra a phosphoros marhavért télvíz idején délután 3 és 4 óra tájban, illetőleg egy órával az alkonyat beköszönte előtt kiöntjük s azután a trágyadomb (illetve dombok) közelében elrejtőzötten úgy helyezkedünk el, hogy a kített mérget figyelemmel kíséressük s attól embert s házi állatokat távol tarthassunk. Ha az alatt míg lesben állunk, a trágyadombokat a varjak felkeresik, akkor biztosra vehetjük, hogy a mérget teljesen el is fogyasztják; ha pedig azt tapasztalunk, hogy a varjakra aznap este hiába várakoztunk, akkor a kített mérget óvatosságból

összegyűjtjük, avagy jó mélyen a trágyába beássuk s hóval betemetjük, hogy a nedvességnek közreműködése mellett mielőbb ártalmatlanná legyen. Figyelő állásunkból azt is könnyű szerrel megállapíthatjuk, hogy hány darab halálra ítélt kereste fel terített asztalunkat, valamint azt is, hogy hová, merre vették útjukat, hogy utolsó éjszakájukat eltölthessék. Másnap ezután már korán reggel talpon legyünk, hogy hulláikat összeszedjük és megsemmisítsük.

A varjak pusztítására irányuló eme téli hadjárat rendszerint olyan sikerre szokott vezetni, hogy tavasszal a gondos vadőrnek velük szemben alig akad teendője.

Ha azonban olyan szomszédjaink volnának, kik irtásukkal mitsem törődnek, akkor valószínű, hogy mire a fogoly, fáczán és fűrjeske fészket rakja, mind többen s többen költöznek át hozzánk e fekete rablókból, úgy hogy összetett kezekkel s tétlenül nem várhatunk, míg a fészkaljakat megdözmálják s a nyulfiakat leöldösik. Teendőinket itt is, mint mindenütt a böles természet szabja meg; jól fogunk tehát cselekedni, ha intelmeit betartjuk.

Tavasszal a varju legkedvesebb csemegéje a *tojás*. Adjunk hát tojást neki, de *mérgezettel*, hogy károsításaitól megszabaduljunk.

Vegyünk lehetőleg kicsiny tyúktojást s üssünk mindkét végén hegyes tüvel egy-egy kis léket és pedig a csúcsosabb részén csak egy akkorát, mint a tühegye, a laposabb részén pedig egy akkorát, mint a gombostű feje.

Illesszük már most a kisebb léket szánkhoz s fujjunk beléje jó erősen mindaddig, míg a tojás egész tartalma a nagyobbik nyíláson ki nem folyt. Az ekként kiürített tojáshéjba már most gliczerinben oldott phosphort töltünk, melyet akként készítünk el, hogy 25 gramm phosphor rudacskát (bármely gyógyszerárban és drogeriában kapható) ½ liternyi langyosra hevített gliczerinben addig kevergetünk, míg a phosphor teljesen felolvadt. E keverékhez azután annyi fehér agyagport vagy lisztet adunk, míg az szörpszerűvé sűrűsödik, de mégis cseppfolyó marad.

E mérge-præparatumot jól ledugaszolt üvegben helyezzük el, hogy azt üres tojáshéjak megtöltésére, szükség esetén bármikor felhasználhassuk. E mérge-keverék átható büzenél fogva mindenkiben utálatot gerjeszt, mindazonáltal nem árt az óvatosság s jó lesz az üveget «Mérge» felirással ellátni és állandóan zár alatt tartani.

A tojáshéjak megtöltését akként végezzük, hogy a tojás csúcsosabb végén furt keskenyebb léket mindenkéül forró viasszal betömjük s azután phosphoros-glycerint a nagyobb léken keresztül egy kis papirostölcsérke segédelmével beöntjük, a léket pedig előbb gypottal betömjük, azután pedig forró viasszal bekenjük, illetőleg lezárjuk. Az ekként készített mérgetojásokat azután ténaczeruza segédelmével folyószámokkal s ezen kívül még «Mérge» felirással látjuk el s kiteszszük azokra a helyekre, hol a varjak tavasszal megfordulni szoktak.

Ha tehát a vetésnek s rétnek bokrosabb helyeire, az erdei tisztásoknak egy-egy rejtettebb pontjára, továbbá esemetekertekben, fiatalosokban s gyéritett állabokban helyezünk el ilyen tojásokat, csakhamar tapasztalni fogjuk, hogy azokat a varjak, melyek a vetésben s fűben sétálgatva bogarásznak és nyulfiak s fészekaljok után kutatnak, hamarosan észre veszik s mohón felhabzsolják. Czélszerű pontos jegyzéket vezetni arról, hogy hova mely számú tojást tettük ki, oly czélből, hogy időnkint alkalmunk legyen meggyőződni arról, hogy azokat a varjak felszedték-e már vagy sem.

A mérgezett tojásokat a varjakon kívül még a szarkák és mátyások is felfogják falni; ezektől pedig épen elég okunk van mennél előbb megszabadulni.

A mérgezett tojásokon kívül tavasszal, sőt télen is igen eredményesnek bizonyult még a következő eljárás. Házi nyulat vagy mezei nyulat lenyúzunk úgy, hogy a nyul feje s végtagjainak csukló alatti részei a bőrben maradjanak, a bőrön pedig lehetőleg kis hasítékok csinálunk. A nyul testét ezután bőrétől megszabadítva, az üres bőrzacsokot az előbb leírt phosphoros-marhavérrel megtöltjük s nyílását összevarjuk. Hogy a marhavér a varrás nyílásán ki ne folyhasson, czélszerű ahhoz annyi lisztet keverni, míg gyurmává nem válik. A nyulbőrös mérget már most kitesszük olyan helyekre, hol a varjak, szajkók és szarkák legszívesebben tanyáznak s csakhamar látni fogjuk, hogy falánk rablóhadunk móhon esik neki a kínálkozó prédának.

A ki a varjak irtásához a most leírt eljárások mellett erőlyesen hozzálát s a vadvédelmi teendőket egyekben szigorúan végrehajtja, az csakhamar örvendetelesen fogja tapasztalni az apróvadnak rohamos szaporodását, a nélkül, hogy a kártékony rovarok károsításától a legesekélyebb mértékben is rettegnie kellene. S. K.

Gazdasági tanácsadó.

Rovatvezető: Hreblyay Emil m. kir. gazdasági felügyelő.

Kis, 50 □-öles területen miképen lehet haszonnal tyúkot tenyészteni? *Kérdés:* Igen kérem, sziveskedjék mint kezdőnek némi felvilágosítást nyújtani. Én mellékesen, hivatalom mellett, szeretnék baromfitenyészéssel is foglalkozni, de csupán bő tojáshozamra akarom a főszűrt fektetni; legyenek azok szép nagyok és barnás-sárga kérgűek. Melyik fajtát és mivel kell keresztelnem? Én idáig kopasz erdélyi tyúkokat szándékozom langszánnal vagy plimuttal keresztelni; jó volna-e ez? Vagy inkább magyart más nemes fajtával? Szóval mint gyakorlatlan laikus ember e téren, igen kérem szives tanácsát velem közölni. Számra nézve úgy 100—150 darab tyúkot óhajtok tartani. Területem azonban csupán zárt udvarra szorítkozik (dróthálós baromfiudvar) 50 □-öl. Lehetséges volna-e ezen a kis területen, minden rizikó nélkül tenyészteni? Keltetésre kapnék-e próba gyanánt keltető gépet? És a rövid elintézés reményében kihez forduljak? Az ültetéshez szükséges friss tojásokat hol szerezzem be? Cs. L.

Felelet: Kis, 50 □-öles területen haszonnal csak igen kevés tyúkot lehet tartani, mert a tyúkászat csak akkor jár haszonnal, ha haszonbaromfit tartunk s ez élelmének nagyobbik felét a szabadban keresheti meg. Ha pedig fajbaromfit, úgynevezett nemes fajtát tartunk kicsi és zárt helyen, úgy az olyan magas vérű s olyan tökéletes legyen, hogy azokért darabonként legalább 20—30 koronát tudjunk elérni.

A kérdésben említett kis területen tehát 100—150 darab tyúkot tartani s azok ivadékait is felnevelni teljesen lehetetlen. Ezen a területen legfeljebb tíz darab tyúkot s ezek ivadékait lehet haszonnal tartani, mert a tyúkoknak ahhoz, hogy egészségesek legyenek s jól tojjanak is, nagyobb szabad tér kell, a hol nincsenek túltömve s a hol kellő rovartáplálékot is szerezhetnek. Az 50 □-öles területet is azonban ketté kell osztani s egy hónapig az egyik, a másik hónapban a másik részben kell a tyúkokat tartani, hogy addig a nem használt terület növényzete s rovarvilága lábra kapjon.

Miután Önnek a tyúktenyésztésben fő czélja a bő tojásnyerés, ennél fogva első kellék egy-két igen bő tojó tyúkot, legyen az bármily fajta vagy színű, fődolog, hogy nagy sárga színű tojásokat bőven tojjon s ezekhez lehetőleg bőven tojó tyúktörzsből egy kakast szerezni; ezen kis törzsből azután lassan, éveken keresztül folytatott gondos kiválasztással kitenyésztheti magának az óhajtott tulajdonságokkal bíró ivadékokat. Természetesen, ha később több lesz az ivadék s lesz miben válogatni, akkor súlyt helyezhet majd arra is, hogy tyúkállománya egyszínű s egyenletes testnagyságú legyen. A mi a választandó fajtát illeti, az teljesen mindegy, mert minden fajtában van jó és rossz tojó tyúk, lévén az egyéni benső tulajdonság, tehát ezt először ki kell próbálni s csakis azokat a tyúkokat a további tenyésztésre megtartani, a melyek ezen kívánalmaknak teljesen megfelelnek.

Ilyen kisarányú tenyészetnél, mint a milyen Ön által rizikó nélkül berendezhető, a keltető gépnek nincs semmi szerepe, ezzel kár volna bibelődnie; egy-két jól kotló tyúk teljesen elégséges lesz most, és későbbi nagyobb számú, 10—12 darab, állományánál is fog mindig elég számú kotló akadni. Ezekből kifolyólag nem tojásokkal, hanem tyúkokkal kell a tenyésztést megkezdeni, s ha a most elmondottak szerint fog eljárni, lassan bár, de feltétlenül biztosan el fogja óhajtott célját érni. (bl.)

Milyen talajt kívánnak gyümölcsfáink? Mindig jó, sőt szükséges is, hogy tájékozva legyünk az iránt, hogy a különféle gyümölcsfák milyen igényeket támasztanak a talaj és annak fekvése iránt, továbbá, hogy a telepíteni szándékolt gyümölcsfajta milyen kelendőségnek örvend, mert csak ezek ismerete és figyelembe vétele mellett lehet gyümölcsfáinktól kedvező eredményt várni. Azért legyünk figyelemmel a gyümölcsfák ültetésénél a következőkre:

Az *almafa* termékeny, mésztartalmú, a nedvességet áteresztő, de azért inkább nedves, mint száraz agyag, vagy agyagos talajt, és meleg, védett fekvést kíván.

Miután gyökereit csak ritkán ereszti le egy méternél nagyobb mélységig, azért olyan területen is, a hol a talajvíz egy méternél nagyobb mélységben van, elég jól tenyészik. Vizenyős, nehéz talajban elsatnyul és elbokrosodik, magaslatokon és szélnek kitett területeken pedig terméketlen marad.

A *körtefa* inkább meglehetősen száraz, porhanyó, dús méisztartalmú, mély talajt kíván, mert egyenes irányban lefelé hatoló szív- és karógyökerei csak nagyobb mélységben fejlesztik ki tápszívó hajszálgyökereiket. Nehéz, kötött talajban elcsenevészedik, talajvízes területeken pedig elpusztul.

A *cseresznyefa* szintén száraz, mészben gazdag talajt kíván, de a talaj jósága iránt nem támaszt olyan nagy igényeket, mint a körtefa. Mint mély gyökerzetű fa, még kavicsos homoktalajban is jól tenyészik, ha az altalajban termékeny agyagos rétegre talál. Magas, szabad, de a mellett szélről védett fekvést kíván s ily viszonyok közt bőven terem. Nedves talajon gyantafolyásban szenved s mélyebb fekvésű helyeken sem bizonyult tenyészése előnyösnek.

A *meggyfa* hasonló feltételeket kíván, mint a cseresznyefa, sőt még igénytelenebb fa.

A *szilvafa* ott nő és tenyészik szépen, a hol az almafa is jól érzi magát, de azért nagyobb talajnedveséget is elvisel s alacsonyabb fekvésű területeken is jól díszlik. Száraz talajban seprüszertű ágakat hajt s kicsiny, fanyar gyümölcsöt terem. Habár nem olyan mély gyökerzetű, mint a cseresznyefa, azért a talajvíz iránt nagyon érzékeny.

A *birs* melegebb, napos fekvést kíván; a talajban nem válogatós ugyan, de azért mély talajban jobban tenyészik.

(—h.)

Különfélék.

Lapunk múlt évi tiszta jövedelme. Lapunk fennállása óta ezúttal vagyunk először abban a kedvező helyzetben, hogy tisztelt olvasóinknak a lap tiszta jövedelméről számolhatunk be. Az Országos Erdészeti Egyesület múlt évi lezárt számadásából kitűnik, hogy «Az Erdő» után 316 K 68 fillér tiszta jövedelem mutatkozik, a melyet az egyesület tudvalevően alapszerűen kezel. Hozzáadva ehhez azt a 47 K 78 fillért, a mely az előző években volt az altiszti segélyalap javára könyvelhető, ennek az alapnak álladéka a múlt év végével 364 K 46 fillér. Szerény összeg még, de az előző éveknek hiányával szemben mégis haladás; létrejöttét kizárólag az előfizetők számának bár lassu, de folytonos emelkedésének köszönhetjük. Szolgáljon ez t. olvasóinknak buzdításul arra, hogy lapunkat minél szélesebb körben terjesszék és előfizetőket szerezzenek, mert abból a szerény négy K-ból, a miből lapunk egy évi előfizetése kerül, aránylagosan annál több marad az altiszti segélyalap részére, minél nagyobb előfizetőink száma.

Néhány év mulva ekként remélhetőleg oly összegre gyarapszik az alap, hogy rendeltetésének közelebbi meg-

állapítására kerülhet a sor, mire nézve annak idején mindenesetre t. olvasóink véleménynyilvánítását is kérni fogjuk.

A rózsahegy-i internátus. A karácsonyi ünnepek alatt alkalmam volt egy kis emberkét látni, a ki a rózsahegy-i internátusból jött haza.

A fiú, a ki csak az internátus fennállása óta vagyis négy hónapja, hogy az állam költségén berendezett internátusban van, oly biztos, de szerény fellépésű, oly rendesen volt öltözve és oly jó testi épségnek örvendett, hogy csodálkozásomnak adtam kifejezést és a szülőt megkérdeztem, hogy ez-e az a fiú, a kit négy hóval ezelőtt oly szegletesnek, oly csatagosnak, oly sápadtnak láttam; miután a szülők öröm- és hálatelt arczeval azt mondták, hogy igen, feltettem magamban, hogy a tekintetes szerkesztő úr engedelmével a látottakról «Az Erdő» múlt évi 11. számában megjelent, vezető czikk első mondatában irtakra, hogy Darányi Ignác volt földmívelésügyi miniszter úr egyik leghasznosabb intézménye a rózsahegy-i internátus, beszámolok és hálás köszönetet mondok azért, hogy szerény fizetésű, nagy családdal megáldott erdőaltiszteinken a földmívelési kormányunk valóban atyailag gondoskodott akkor, a mikor az internátust felállította. Köszönet azoknak a köröknek, a kik e magasztos intézkedésbe lelket öntöttek, köszönet az intézet igazgatóságának, ki ezekből a gyermekekből tapintatos és helyes igazgatásával magyar hazánknak hasznos polgárokat nevel.

Az állami erdőaltiszteknek, a kik e lapot olvassák, a látottak alapján teljes megnyugvást nyujtok arra nézve, hogy gyermekeik jó kezekre vannak bízva, miért is ha valahova, úgy ebbe az intézetbe teljes megnyugvással adhatják be féltett kincsüket a gyermeket, mert itt jó nevelésben és gondos ápolásban részesülnek. A szülő válláról nagy teher, nagy gond hullik le, tudva azt, hogy gyermekéből hasznos polgára lesz a hazának.

Miután az intézet a kezdet nehézségén oly fényesen átesett, még csak az az egy kívánni valóm lenne, ha ezek a kis emberek olyan egyenruhát kapnának, a minőt apáik viselnek, úgy mint a vasuti altisztek gyermekei. Egyenruhát az intézet sokkal olcsóbban szerezhet be, mint egyes ember polgári ruhát s előbbinek az az előnye is van, hogy a gyermekek között nincs versengés és irigység a ruha miatt. Ha a gyermekek az internátusban megfelelő nevelésben részesülnek, úgy az erdőőri szakiskolák az internátusból kikerülő gyermekekben már hivatásos anyagot fognak kapni.

(Divald Béla.)

Rendőr-kutya az erdészeti és vadászat szolgálatában. Egy bajor erdészeti és vadászati ujság írja a következőket: Hogy mennyi felesleges fáradságot és időt takaríthatna meg az erdészeti és vadászati személyzet, ha egy jó, kitanított rendőr-kutya állana rendelkezésére, annak igazolásául szolgáljanak a következők: Egy krumpliföldről ismételtén krumplit loptak, úgy hogy már a csöszket kellett gyanuba venni, a ki pedig

ártatlanságát hangoztatta. Erre azután kiküldték Meisser mezőört, hogy Cola nevű német juhászcutyájával legyen a csösznek segítségére a tettes feltalálásában. A kutya, a mint a krumpliföldre kivezették és a kiásott krumpli körül szimatot kapott, biztos irányban követte a gyalog- és országúton is keresztülhúzódnó nyomot, a mely egy fél kilométernyire fekvő házhoz vezetett. Ott Cola egy első emeleti szobához vezette kíséreit, a kik a szobában meg is találták a lopott burgonyát. A kiszimatolt nyom több mint 12 óra előtti volt. — Egy ennél még érdekesebb eset a következő: A göttingai rendőrigazgató feleségének Roland nevű rendőrkutyáját (szintén német juhászcutya) kölcsön kérték a szomszéd községek vadászbírói, hogy a kutya segítségével egy vadorzót ki-nyomozzanak. A kutyát egy rendőrtisztviselő vitte a helyszínére, a hol a kutya a mint szimatot kapott, egyenesen egy farakáshoz ment, melyben megtalálták a vadorzó elrejtett fegyverét. Roland azután a kapott szimattal Kirchgandern községbe vezette kíséreit, a hol habozás nélkül a vadorzó házához ment. A házkutatásnál fegyvereket, töltényeket és csapdákat találtak, úgy hogy az illető a bizonyítékok súlya alatt kénytelen volt mindent bevallani. Ez a két eset is már eléggé igazolja, hogy a rendőrkutya az erdészet és vadászat szolgálatában előnnyel és sikerrel volna alkalmazható.

Időjelzés. A «Meteor» 1910. évi február hóra a következő időjelzést teszi közzé:

Február havának változási napjai: 2, 7, 9, 12, 13, 15, 23, 26 és 28-ra esnek. Legerősebb hatásúak a 7, 13, 23 és 26-ikiak, a melyek közül a 7-iki enyhe; a 13-iki havas, hideg; a 23-iki száraz, hideg; a 26-iki szeles, viharos, hideg jellegű, a miből az látszik, hogy február havát a bolygók befolyása még erősen a hideg jelleg felé tolja.

Becstületes üzlet. Egy amerikai, mikor Angliában utazgatott, gyönyörű juhászcutyát pillantott meg egy öreg juhásznál, melyet mindjárt meg is akart vásárolni s ezért alkuba bocsájtkozott az öreggel.

— El akarja magával vinni a kutyát Amerikába? — kérdé a juhász?

— Igen! felelte az amerikai.

— Én azt gondolom uram, hogy nem tudnék Jack-tól (így hívták a kutyát) végleg megválni — mondá az öreg.

Mialatt így beszélgettek, egy angol turista vetődött arra, a kinek a kutya szintén nagyon megtetszett s a kinek a juhász sokkal olcsóbban, mint a mennyit az amerikai kínált, oda is adta a kutyát. — Mikor az angol eltávozott, az amerikai boszusan mondá a juhásznak:

— Hiszen ön azt mondta, hogy a kutyát nem adja el s mégis oda adta, még hozzá olcsóbban, mint a mennyit én kínáltam érte!

— Bocsánat uram, én nem azt mondtam, hogy a kutyát nem adom el — válaszolá az öreg — hanem hogy nem tudnék tőle végleg megválni. Jack egy-két

nap mulva már megint itt lesz, de önnek nem adhatom el, mert Amerikából már nem tudott volna visszajönni, mivel nem birt volna az Oczeánon keresztülúszni.

Az amerikai jót nevetve a juhász élelmességén, megnyugodva távozott.

Szerkesztői üzenetek.

J. I. Az egyéves önkéntesi tényleges katonai szolgálat — mint azt lapunk mai számában olvashatja — a nyugdíjba színtén beszámít, de csak abban az esetben, ha abból a nyugdíjra jogosító polgári állami szolgálatba való átlépés közvetlenül, megszakítás nélkül történt, illetőleg ha a két szolgálat közt nincs hosszabb tartamú megszakítás, mint a mennyi idő az egyik szolgálati helyről (a katonaságtól) — a másik szolgálati helyre való utazáshoz szükséges. Minthogy azonban a *műszaki díjnoki* minőségben eltöltött idő ez idő szerint a nyugdíjba nem számítható be, ennél fogva a műszaki díjnoki alkalmazás tartama jelenleg szolgálati megszakítást képez, minek következtében az egyéves önkéntesi szolgálat sem számítható be a nyugdíjba, még abban az esetben sem, ha abból a műszaki díjnoki alkalmazásba való átlépés közvetlenül, megszakítás nélkül történt. Ha azonban valaki egyéves önkéntesi szolgálatának teljesítése után *gyakornoki* minőségben kezdte meg polgári állami szolgálatát, úgy ha az átlépés közvetlenül, megszakítás nélkül történt, akkor a katonai szolgálati idő a nyugdíjba beszámít. A földmívelésügyi miniszterium már eddig is minden lehető elkövetett, — s tudomásunk szerint — ezentúl is el fog követni arra nézve, hogy a műszaki díjnoki szolgálat is beszámíttassék a nyugdíjba; ha ez végre sikerülni fog, akkor a műszaki díjnoki alkalmazást megelőző egyéves önkéntesi katonai szolgálati idő is természetesen be fog számíthatni a nyugdíjba, feltéve, hogy az átlépés közvetlenül, megszakítás nélkül történt. Ugyanez áll azokra nézve is, a kik mint műszaki díjnokok vonultak be egyéves önkéntesi katonai szolgálatra.

Lopott boldogság. Ez idő szerint nem aktuális; így alkalmas időre elteszszük s bár kissé rövid, annak idején hozni fogjuk. Szíveskedjék velünk teljes címét és lakhelyét közölni.

F. J. Tehenének fertőző hüvelyhurutjánál a fertőtlenítő szerrel való mosást úgy kívül mint belsőleg kell alkalmazni, ez utóbbinál azonban nagyon óvatosan és nagyon *tiszta* kézzel *tiszta vattával* kell eljárni. Mindenesetre jobb volna a belső mosást irrigátorral eszközölni, de ennél nagyon kell vigyázni, nehogy az irrigátor végével nemes részek megsérüljenek. Legjobb az irrigátor végéről az üveg vagy csont véget levenni és csak a gummi véget bevezetni a hüvelybe, de ne mélyen. Ha remhes állatról van szó, vagy már leborjazó állatról, úgy nagyon kell vigyázni. Legjobb lenne ezt egyszer szakértővel megmutattatni. Hogy a folyadék jobban behatoljon, tanácsos a tehen hátát a keresztájra gyakorolt enyhe nyomással begömbölyésre bírni, akkor a folyadék tovább marad a hüvelyben.

Dr. Kukuljević József.

S. J. Tehenének jobboldali állkapcsán levő nagy, diószzerű, csontkeménységű dudorodás az Ön leírása szerint teljesen meg egyezik a sugárgomba által *Streptothrix actinomyces* (hasadó gomba) előidézett sugárgomba betegséggel «Actinomykosis», melyről majd még részletesebben fogok szólni.

A bántalom igen makacs természetű és bizony a néphit nem téved, mikor azt állítja, hogy ez veszedelmes betegséggé fajulhat, különösen akkor, ha az az állkapocs esontokkal függ össze, mely esetben igen nehezen kezelhető. Ha a kérdéses esetben a daganat nem függ össze a csonttal, hanem szabadon a bőr alatt helyeződik, úgy ne késsék azt azonnal szakértő állatorvossal kioperáltatni; ha azonban a csonttal összefügg, úgy csak külső kezeléssel, esetleg belsővel is segíthet, tekintve, hogy a leírás szerint úgy látszik teljesen új keletű a bántalom és most van fejlődőben, mely esetben a kezelés reménytelen kecséget.

Tessék az alábbi gyógyszert elkészíttetni és azt naponta 3-szor külsőleg alkalmazni a daganat felületére.

Rp. Jodi puri
grta 100
Kalii jodati
grta 200
Lanolini
grta 1000

M D S. naponta 3-szor bekenni (jod kenőcs).

Dr. Kukuljevič József.
m. kir. állatorvos.

Bekenés után tessék a daganatot egy kötéssel felkötöni, de a kötés legyen kitöltve nedves (lehetőleg fertőtlenítő szerrel, carbol creolin stb. megnedvesített) kőcsezel, de ez mindig nedves legyen, hogy puhítsa a daganatot, avagy tessék meleg pépes kötést rá alkalmazni (lenmagliszt, tejbe főtt kenyér stb.) Ha puhul és kifakad, akkor tessék jól kinyomni a gennyet és a sebnyílást ne engedje begyógyulni, hanem tartsa nyitva és folyton fecskendezze naponként 3-szor valami fertőtlenítő szerrel.

Lehet belsőleg is kezelni, de ott nagyon óvatosan kell eljárni, mert könnyen mérgezés állhat be; azért ezt egyelőre nem ajánlom. Azt hiszem, a felsorolt kezelés eredményre fog vezetni. Ha javulást nem észlel, úgy forduljon hozzám, majd aztán további utmutatást adok.

Dr. Kukuljevič József.

Sz. P. Mindenekelőtt arra kérjük, hogy szerkesztői üzenet ne kérjen előfizetési díjainak utalványszelvényén, hanem a szerkesztőséghez intézendő levélben vagy levelezőlapon. Áttérve már most a dolog érdemére értesítjük:

1. A m. kir. erdőörnek, ha saját vadászterülete van, ép úgy kötelessége vadászjegyet váltani, mint bárki másnak. (E tárgyban kimerítő közlést adtunk lapunk múlt évi 18. számában, 213. lapon, K. F.-nek.) 2. Saját ingatlanánál (házánál) tekinteten kívül esik az, hogy Ön állami alkalmazott, minélfogva ingatlana ugyanazokkal az adókkal terhelhető meg, mint minden más polgáré. 3. A kutyaadót illetőleg lapunk idei 2. számában már értesítettük.

Z. F. Adómentes fegyverét idegen vadászterületen is használhatja, ha a vadászati adót megfizette s a vadászat gyakorlatára ott egyébként is jogosítva van.

I. S. 1. Erdei kihágási ügyekben hozott ítéletek 48 óra alatt fellebbezhetők meg. Ha fellebbezője illetve erdőbirtokosa annak idején megnyugodott abban, hogy a főszolgabíró a hajtópénzeket az elmarasztalt tettes terhére meg nem ítélte, akkor az ítélet most már meg nem fellebbezhető. 2. A hajtópénzekről lapunk múlt évi 21. számában oly kimerítő közleményt adtunk, hogy ha azt elolvassa, kételyei minden bizonynyal el fognak oszlani. 3. Ha Önnek biztos tudomása van arról, hogy a községi bíró szegénységi bizonyítványt adott olyan egyéneknek, kinek a fennálló törvényes rendelkezések figyelembe vétele mellett lefoglalható ingóságai vannak, akkor kötelessége ezt felettes hatóságának, esetleg a főszolgabíróságnak bejelenteni.

H. F. Ön mint felesketett erdőőr a fegyverét minden bizonynyal vissza fogja kapni; de hogy a bíróság Önt vétkesnek fogja-e találni, milyen mértékben s hogy milyen büntetést fog kapni, azt mi nem tudhatjuk.

G. F. A bor után kivetett fogyasztási adót köteles megfizetni mindenki, tekintet nélkül arra, hogy az illető állami alkalmazott-e vagy sem.

L. J. Hirdetését díjtalanul csak egyszer közölhetjük; minden további hirdetés 7 K-ba kerül, de ha többször (legalább még kétszer) hirdet, úgy 10% engedményt kap.

Sz. L. Ha Ön igazolni tudja azt, hogy a kutyát a vasútra feladta és az a címzettéhez nem érkezett meg, akkor a vasút a kutya árát meg fogja téríteni. Forduljon kártérítésért a vasút igazgatóságához, vagy ahhoz az állomásfőnökséghez, a melynél a kutyát feladta.

Violaszín. Hogy az illető hivatalok mikor és kit fognak ki-nevezni, azt mi nem tudhatjuk.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

Négy középiskolát és szakiskolát végzett, szakvizsgázott fiatalember, kitünő bizonyítványokkal, az erdészet terén több évi külső és irodai gyakorlattal, ki jelenleg nagyobb erdőgazdaságban felmondatlan állásban működik, nősülés czéljából állását változtatni óhajtana. Felkéri különösen oly uradalmak szíves figyelmét, hol megnősülhetne s kezelői állást tölthetne be. Czime a szerkesztőségnél megtudható.

Szakvizsgázott erdőőr, róm. kath., nős, józan életű, 7 évi gyakorlattal, azonnali belépésre alkalmazást keres. Czime a szerkesztőségnél megtudható.

HIRDETÉSEK

1910. évi 11301/I. B. 1. szám.

Termelt fenyőhaszonfia eladás.

A besztérczebányai erdőigazgatóság zólyomlipesei erdőgondnokságának kerületében termelt és erdei rakodókra kihozott 773-53 m³ fenyőműfa 5 csoportra megosztva összesen 4918 korona 60 fillér kikialtási ár mellett Besztérczebányán a m. kir. erdőigazgatóság tanács-termében 1910. évi február hó 7-én délelőtt 10 órakor tartandó versenytárgyaláson zárt írásbeli ajánlatok útján el fog adatni.

A faanyagok eladási csoportok szerint elkülönített részletes kimutatása, az árverési feltételek, úgyszintén ajánlati űrlap és boríték a besztérczebányai m. kir. erdőigazgatóságnál beszerezhetők.

Budapest, 1910. évi január hóban.

(7.) M. kir. földművelésügyi Minister.

289/1910. szám.

Hirdetmény.

Brassó szab. kir. város Brassó-tömösi erdőgondnokságánál egy II-od osztályú erdőőri állás kerül betöltésre. Évi fizetés 800 korona, igény a városi szervezeti szabályrendelet 116. §-ában meghatározott pótlékra (50 korona 5—5 éves pótlék) természetbeni lakás és ruházat, 12 korona csizma-átalány és 24 ürméter bükk-dorongfa.

A kinevezés egy évre ideiglenesen történik, a melyre kielégítő szolgálattétel után a véglegesítés következik.

Az erdőőri szakvizsgát letett pályázók felhivatnak, hogy sajátkezüleg irt pályázati kérvényüket, nyelvismereteik fölemlítése mellett, egy erkölcsi, egy szolgálati, valamint egy főorvosi bizonyítvánnyal felszerelve Brassó szab. kir. város erdőhivatalánál legkésőbb 1910. évi február hó 15-ig nyújtsák be.

Brassó, 1910. évi január hó 7-én.

(2.)

A városi tanács.

117838/1909.

Fenyő tutajfa eladás egyezer és ötszáz köbméteres részletekben és fűrészművek bérbeadása.

A máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóság és a bustyaházai m. kir. erdőhivatal által Máramarosszigeten az erdőigazgatóságnál megtudható helyiségben 1910. évi február hó 14-én s szükség esetén folytatólag a következő napokon délelőtti 10 órai kezdettel tartandó nyil-

vános versenytárgyaláson az alábbi sorrendben eladásra, illetve bérbeadásra kerül:

A) Írásbeli versenytárgyalás útján:

1. A máramarosszigeti Margit fűrész 4 évi bérlete és az 1910—1913. években a tiszaközi m. kir. erdőgondnokság kerületéből a bocskó-lonkai rakpartokra letutajozandó évi mintegy 20,000 m³ fenyőtutajfa. — Bánatpénz 20,000 korona.

2. A bustyaházai fűrész négy évi bérlete és a felsőszinevéri erdőgondnokság kerületéből az 1910—1913. években vagyis négy éven át a bustyaházai rakpartokon évenként átadandó mintegy 20,000 m³ fenyő tutajfa. — Bánatpénz 20,000 korona.

Az 1. és 2. tétel alatt felsorolt fűrészberlet és favétel külön-külön értékesítés tárgyát képezi, minélfogva egy és ugyanazon ajánlatban csak egy fűrészberlet és favétel tárgyalható.

B) Írásbeli ajánlatokkal kapcsolatos szóbeli versenytárgyalás útján:

I. A bustyaházai m. kir. erdőhivatal kerületéhez tartozó brussturái és németmokrak m. kir. erdőgondnokságokból az 1910. év folyamán a bustyaházai és técsői kincstári rakpartokra letutajozandó 1—80 számú egyezer köbméteres fenyőtutajfa részlet.

II. A máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóság kerületéből az 1910. év folyama alatt a bocskó-lonkai rakpartokra letutajozandó mintegy 155,000 m³ fenyő haszonfából mintegy 143,000 m³ egyezer és 12,000 m³-nek ötszáz köbméteres részlete és pedig:

- 1., a bogdán-fehértiszai erdőgondnokság 1—55.
- 2., a vaséri erdőgondnokság 1—32,
- 3., a fejrpataki erdőgondnokság 1—8,
- 4., a kevelei erdőgondnokság 1—13,
- 5., a mezőháti erdőgondnokság 1—35. sz. egyezer köbméteres részlete,
- 6., a feketetiszai erdőgondnokság 1—24. számú ötszáz köbméteres részlete.

Minden egyezer, illetve ötszáz köbméteres részlet külön-külön értékesítés tárgyát képezvén, csak azok az írásbeli ajánlatok vétetnek figyelembe, a melyekben külön-külön borítékban csak egy-egy — határozottan megnevezett számú — részletre tétetett ajánlat és a melyek a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtatnak be az árverelő bizottsághoz, avagy a bustyaházai erdőhivatal, illetve a máramarosszigeti erdőigazgatósághoz.

Kikiáltási ár gyanánt a tiszai szokványáruk 30 százalékos felemeléssel állapították meg.

Az írásbeli ajánlatokban a kikiáltási árakon felül egész és tizedrész %-okban teendő az ajánlat, még pedig számokban és betűkkel.

Az árverési és szerződési feltételek a m. kir. földmivelésügyi ministerium erdészeti segédhivatalában, a máramarosszigeti erdőigazgatóságnál, a bustyaházai erdőhivatalnál, valamint a két kerület valamennyi erdőgondnokságainál és a bocskói faraktárgondnokságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők és kívánatra az

érdeklődőknek a máramarosszigeti erdőigazgatóság, illetve a bustyaházai erdőhivatal által meg is küldetnek.

Az árverési és szerződési feltételek ezen felül a következő városok, illetve községek előljáráshoz is megküldettek: Tiszaujlak, Beregszász, Vásárosnamény, Tokaj, Tiszalucz, Tiszafüred, Tiszalök, Fegyvernek, Poroszló, Törökszentmiklós, Szolnok, Tiszaföldvár, Csongrád, Szentest, Hódmezővásárhely, Szeged, Makó, Törökkanizsa, Magyarakanizsa, Zenta, Óbecse, Törökbecse, Titel és Zimony.

Az írásbeli ajánlatokhoz használandó űrlapok és borítékok a máramarosszigeti erdőigazgatóságnál, illetve a bustyaházai erdőhivatalnál a jelentkezőknek díjtalanul adatnak ki.

(3.) *M. kir. földmivelésügyi Minister.*

Eladó.

Egy drb. háromcsövű fegyver 16—16 golyós 500 Express 120 kor., egy drb. Bux-fegyver 16/500 Express 100 kor. — mindkét fegyver kitűnően lő, teljesen jó állapotban.

Felvilágosítást ad Szeifert Antal urad. erdész Sztolna u. p. Szász-Fenes, Kolozs megye.

(4. II. 1.)

Veszek bőroket.

(1. III. 2.)

Nemes nyest (sötét)	35—40 kor.
„ (világos)	28—32 „
Kő-nyest	24—30 „
Róka	6—10 „
Róka (erdélyi, egész prima)	10—15 „
Vadmacska	6—10 „

ELKÁN GYULA szücsmester
Budapest, Károly-körút 19.

Hollótojásért

5 koronát fizetek darabonként

és ajánlatokat kérek.

Olschowy, Brünn, Ottgasse 30.

Morvaország.

(5. II. 1.)

Elismert kitűnő minőségű, szavatolt csiraképeségű
tűlevelű, lomblevelű magvakat,
gyümölcsmagot, fűmagot, gazdasági magvakat,
saját telepein nevelt, dús gyökérzetű

tűlevelű, lomblevelű csemetét,

gyümölcsvadonczot, gyümölcsfát, sorfát, díszfát,
dísznövényeket, rózsát 100 legnemesebb fajban,
legjobb slaven kocsányos, kocsánytalan tölgyemakkot
szállít

FARAGÓ BÉLA cs. és kir. udvari szállító
magyar magpergetőgyára, erdészeti csemetetelepei
ZALAEGRSZEG. (6. IV. 1.)